

# CRITERIS A TENIR EN COMPTE ELS CERCLES DE TRANSICIÓ

## 1 - Constitució del Cercle de Transició

Formació del grup: Per a alguns el grup inicial es forma en un acte o trobada, per a altres el procés és més gradual: cada grup pot tenir un procés diferent.

Determinació de l'objectiu: Definir clarament la missió i com es durà a terme, ajuden a la planificació posterior i tot el que segueixi: qui entra al grup, com és el treball conjunt i en què s'hauria d'invertir el temps, quines són les prioritats i demés.

Determinació de l'àmbit: La millor forma de treballar és a una escala en la qual creguem que podem tenir influència, i el més probable és que el treball d'un àmbit inspire el d'altres comunitats properes.

Sistematització del treball: Crear estructures i processos clars des del principi, que ajudin al grup a treballar de forma efectiva i divertida.

## 2 - Conscienciació i compromís del grup

Relacions interpersonals: Prendre temps per conèixer-se els uns als altres, per generar seguretat, per donar i rebre suport... Ser conscients de que el que per nosaltres pot estar bé pot ser poc atractiu pels demés. Escoltar, observar, ser curiosos. Ser digne de confiança, ser un mateix. Fer sorgir la participació i sentiment de pertinença.

Funcionament del grup: Desenvolupament de tasques, compartir eines, aprendre, acordar algunes normes bàsiques, tenir-les per escrit i disponibles per a tothom, revisar i millorar el funcionament del grup... Ajuda a reduir malentesos.

Diversitat: És útil distingir dues formes de diversitat: la primera, referent als drets individuals, reconeix que la societat porta incorporada la desigualtat, i que cal fer-ne un seguiment i posar-hi remei; la segona, fa referència a la riquesa cultural que ens permet renovar-nos, intercanviar i transformar-nos en benefici del conjunt de la societat. El CT hauria de pretendre adquirir habilitats i eines perquè la diversitat i la inclusió estiguessin al centre de tot treball. Diversitat que inclogui ètnia, discapacitat, edat, classe, gènere, orientació sexual, religió, etc. Tenir en compte els costums culturals (vestit, alcohol, etc). Involucrar a gent jove, familiaritzada amb les identitats culturals mixtes.

Pluralitat: Incorporar diferents perfils professionals i culturals. Qualsevol comunitat té diversitat de perspectives, habilitats, històries i experiències, així com estructures de poder més dominants que altres.

Participació comunitària: Començar a construir canals alternatius de participació comunitària oberts a tothom, sense mirar les diferències. Fer servir un llenguatge planer, evitar argot i tecnicismes. Buscar un terreny comú a través de compromisos

humans com ara activitats pràctiques, menjar, arts, creativitat i celebració. Desafiar el teu propi pensament.

Conscienciació: Es pot recopilar informació sobre les actituds i comportaments de la gent, a través d'entrevistes semiestructurades de preguntes obertes, per saber per exemple què perceben com a exitós les persones implicades.

Somnis: Crear ficcions ajuda a la gent a imaginar realitats futures. Podem acostar-nos a una realitat diferent imaginant-la primer, així les iniciatives es comencen a viure com a possibilitats: "El somni esdevé una força invisible que ens empeny endavant".

Creativitat i expressió col·lectiva: Si el procés de transició oblida la creativitat es perd de vista una possibilitat molt valuosa de trobar, contactar i aconseguir la participació de la gent. Les arts ajuden a crear terrenys comuns, a impulsar les relacions i els significats compartits, a generar empatia i sentiment de pertinença, a construir ponts entre generacions, cultures i diferents sectors de la societat; també desperten consciència. Tenen un gran potencial per promoure les col·laboracions i el "fer conjuntament": el fet de crear quelcom nou amb altres contribueix a crear espais segurs on la gent es sent millor i més feliç.

Realisme: Un error comú és creure que un cop la gent té la informació de que el sistema actual no funciona, començaran immediatament a fer el canvi. La gent passa per diversos estadis des de la primera visió de quelcom que no funciona, fins a canviar el que fan. En cadascun d'aquests estadis tenen diferents necessitats i necessiten expressar-se de diferents formes.

### **3 - Establiment de sinèrgies amb altres grups i persones**

Sondeig: Els qüestionaris i enquestes poden ser part del procés d'escolta a la comunitat, per exemple entrevistes amb líders comunitaris clau per saber què estan fent i identificar les prioritats de la comunitat.

Col·laboració: És necessari construir fortes aliances locals. Dins de cada comunitat hi haurà diverses organitzacions que, encara que no estiguin directament alineades amb la transició, es sumaran al que fem. Cal, doncs, establir contactes amb una àmplia varietat de grups locals i adaptar el nostre discurs, el millor que es pugui, als seus interessos.

Disseny comú del projecte: Buscar associacions amb qui establir connexions. Cal dissenyar un procés comunitari creatiu, motivador i basat en la recerca per crear una història del futur poderosa i pràctica. Ens hem d'assegurar que al llarg del procés s'escolten les veus de tots. Crear consultes, potser fent servir les arts, pot servir per recollir idees i plasmar-les en un informe o suport per començar a crear rebombori sobre formes de mirar al futur.

Calma: Potser la impaciència d'algunes persones fan escurçar els passos previs, perquè es vol passar a l'acció quan abans millor. Però si no es prepara el terreny personal i comunitari, es pot fracassar a l'hora de la implementació i perdre gran part de l'energia generada.

#### **4 - Formulació del PT i conscienciació de la comunitat**

Documentació: És útil recopilar dades des d'estadis inicials, documentar el projecte, per obtenir informació que ajudi a incrementar-ne l'impacte.

Resiliència: Les comunitats tenen la capacitat de respondre a un canvi de forma adaptativa mitjançant la resiliència: renovació, regeneració i reorganització. Una comunitat resilient és capaç d'utilitzar l'experiència de canvi per desenvolupar-se de manera contínua i arribar a un 'estat superior' de funcionament. En lloc de 'sobreviure' als factors d'estrès o canvi, una comunitat resilient pot respondre de forma creativa i transformar les bases de la comunitat. Donat el caràcter dinàmic de les comunitats, és poc probable que aquestes tornin a un estat preexistent, sinó que es transformaran davant dels canvis externs. Acceptem que el canvi és inevitable, en lloc de veure el canvi com un "factor d'estrès" del qual una comunitat necessita recuperar-se, per tornar al seu estat original. Les persones i comunitats poden aprendre de les seves experiències passades i incorporar aquests aprenentatges a l'hora de definir el canvi que es vol.

#### **5 - Acord de la data de llançament i inici del PT**

Visualització: Els actes públics poden servir per visibilitzar connexions i atraure altres organitzacions de la comunitat que treballin en aspectes similars als nostres.

#### **6 - Treball en comissions**

Respecte: La comunicació respectuosa és essencial, ja que el contrari pot fer impossible progressar. És necessària una comunicació conscient, en el sentit d'entendre els diferents punts de vista, estar oberts a la persuasió, no quedar-se amb la rigidesa de percebre el nostre argument com a únic vàlid, apropar-se als demés amb cortesia i claredat.

Innovació: Treballar de forma creativa.

#### **7 - Participació en els espais comuns de deliberació i coordinació**

Cooperació: Aprendre i utilitzar dinàmiques poderoses de col·laboració i cooperació.

Obertura: Estar obert a qüestionar els propòsits plantejats.

#### **8 - Promoció d'intervencions pràctiques i visibles del PT**

Divulgació: Aprofitar esdeveniments o provocar-ne de nous, per donar a conèixer el PT

Celebració:

#### **9 - Creació de ponts comunitaris**

Connexió: És clau entendre a la comunitat de la que un és part: assegurar-se d'estar ben connectats amb la gent i els grups que realment coneixen el lloc, escoltar els seus

pensaments i consells abans d'iniciar qualsevol activitat visible, ja que les primeres impressions són importants.

Equilibri: És important que la transició sigui a nivell comunitari: si actuem individualment, serà massa poc; si esperem als governs, serà massa tard.

## **10 - Avaluació contínua i obertura a la incertesa**

Complexitat: No podem controlar tots els factors que intervenen i condicionen la realitat. Però podem estar oberts a la incertesa i atents a les percepcions i aconteixements, per poder reflexionar, decidir, modificar, incorporar, millorar...

### **Referències que poden indicar el grau de preparació per iniciar un PT**

- ✓ Que tots els membres del CT tinguin una comprensió demostrada del problema i dels objectius que es volen abordar.
- ✓ Que hi hagi un petit equip que vulgui assumir el lideratge en la fase inicial.
- ✓ Que les persones del CT, en especial les de l'equip promotor, demostrin tenir una actitud positiva, un bon tracte amb la gent i un coneixement bàsic tant dels aspectes que es volen canviar, com de l'àmbit en el qual es vol incidir i de les institucions i persones clau implicades.
- ✓ Que s'evitin possibles conflictes d'interès dels membres de l'equip promotor.
- ✓ Que totes les persones del grup acceptin començar la transició modificant comportaments propis: costums i actituds.
- ✓ Que estigui explicitat i hi hagi comprensió per part de tot el grup del procés que es vol seguir.
- ✓ Que hi hagi un espai adequat per fer reunions periòdiques.
- ✓ Que l'administració o institucions públiques corresponents estiguin informades i/o connectades d'alguna forma al projecte que es vol iniciar.
- ✓ Que hi hagi compromís de treball en xarxa: relació i intercanvi amb altres cercles que es plategen transicions similars o complementàries.